

■ SLOVENSKO JE SÚČASŤOU EURÓPSKEHO VNÚTRODENNÉHO TRHU S ELEKTRINOU

29. 11. 2022

Vnútrodenné obchodovanie s elektrinou v rámci EÚ sa rozšírilo o Slovensko a Grécko. Spoločnosť OKTE, stopercentná dcéra SEPS, sa pripojila k projektu SIDC.

Zdroj: Freepik

Slovenská obchodná oblasť je od dnes súčasťou jednotného vnútrodenného trhu s elektrinou v EÚ. V rámci štvrtej vlny rozširovania projektu Single Intraday Coupling – SIDC (v minulosti známy aj pod názvom XBID) sa priebežné intra-day cezhraničné obchodovanie s elektrinou stalo realitou okrem SR aj v Grécku. U nás projekt koordinuje spoločnosť SEPS so svojou dcérou, spoločnosťou OKTE, ktorá

od roku 2016 prevádzkuje platformu priebežného vnútrodného obchodovania pre účastníkov trhu s elektrinou v SK obchodnej oblasti.

Projekt SIDC má prispieť k zvýšeniu likvidity obchodovania. Prvým dňom dodávky je utorok 29. novembra 2022. „Tento krok je dôležitý z hľadiska zvyšovania likvidity a prepojenosti jednotného európskeho vnútrodného trhu s elektrinou. Centrálné riešenie umožňuje párovať objednávky zadané účastníkmi trhu v jednej krajine s objednávkami zadanými účastníkmi trhu v ktorejkoľvek inej prepojenej krajine, ak existuje dostupná cezhraničná kapacita pre prenos elektriny medzi dotknutými ponukovými oblasťami,” vysvetlil Peter Dovhun, predseda predstavenstva a generálny riaditeľ spoločnosti SEPS.

Stručná história projektu SIDC

SEPS a OKTE sa stali plnohodnotnými zmluvnými členmi projektu SIDC v roku 2020. Spolu s partnermi z Maďarska, Česka a Poľska bol založený lokálny implementačný projekt LIP17.

Projekt SIDC bol pritom na centrálnej úrovni spustený do prevádzky v polovici roka 2018. Do vnútrodného obchodovania sa v pilotnej fáze zapojilo najprv 15 krajín. Koncom roka 2019 sa pripojilo ďalších 7 štátov zo strednej a východnej Európy, vrátane ČR, Maďarska a Poľska, ale taktiež Bulharsko, Chorvátsko Rumunsko a Slovinsko. Zatiaľ posledná tretia vlna rozširovania prebehla v septembri 2021, kedy sa k projektu pripojilo Taliansko.

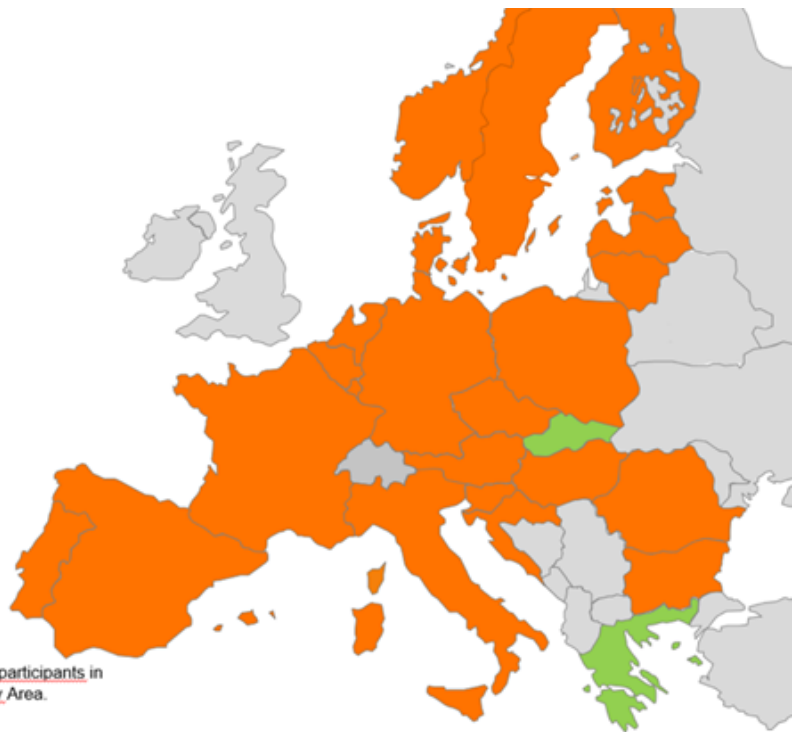
Do riešenia SIDC sú odvtedy integrované severotalianske hranice (IT-FR, IT-AT a IT-SI) a hranice talianskych vnútorných ponukových zón. Počet krajín v rámci paneurópskeho projektu SIDC, ktoré využívajú vnútrodné obchodovanie, sa rozšíril na 23 (vrátane Nórska).

SEPS a OKTE sa stali plnohodnotnými zmluvnými členmi projektu SIDC v roku 2020. Spolu s partnermi z Maďarska, Česka a Poľska bol založený lokálny implementačný projekt LIP17.

Countries coupled Intraday with 4th SIDC Go-Live

 Countries coupled in 1st, 2nd and 3rd go-live

 Countries to be coupled in 4th go-live (end 2022)

Note: Luxembourg is part of the Amprion Delivery Area. Market participants in Luxembourg have access to SIDC through the Amprion Delivery Area.

Zdroj: ENTSO-E

Úplné počiatky integrácie vnútrodeného (intra-day) trhu s elektrinou v Európe však možno hľadať ešte v roku 2012, hoci v tom čase sa pri platforme nazvanej XBID ešte nepočítalo s celoeurópskym riešením. Toto sa však zmenilo v roku 2017, kedy na centrálnej úrovni EÚ padlo rozhodnutie o tom, že XBID sa stane základom pre projekt SIDC, ktorý sa považuje za cielové riešenie pre vnútrodené obchodovanie s elektrinou v rámci EÚ.

Čo sa zmení pripojením k SIDC?

Operátor krátkodobého trhu s elektrinou na Slovensku, OKTE, implementoval riešenie, ktoré umožní obchodovanie v 15-minútových intervaloch (15 min produkty). Dodávateľom IT riešenia, obchodnej platformy XMtrade®/ISOT, je firma SFÉRA. „Každé prepojenie trhov vnímame ako historický mílnik, ktorý zásadne posúva slovenskú energetiku dopredu. Slovenský vnútrodený trh je malý a neposkytuje dostatočnú likviditu. Integráciou na celoeurópsku platformu očakávame pozitívnu zmenu, ktorá prispeje aj k rozvoju obnoviteľných zdrojov a agregácie flexibility,“ uviedol Libor Láznička, riaditeľ úseku vývoja spoločnosti SFÉRA.

Riešenie SIDC je založené na spoločnom centrálnom IT systéme, ktorý je zložený z troch modulov, Shared Order Book (SOB), Capacity Management Module (CMM) a Shipping Module (SM). Podporuje implicitné priebežné obchodovanie aj explicitné cezhraničné obchodovanie (v prípade rozhodnutia regulačných orgánov) a je v súlade s cieľovým modelom EÚ pre integrovaný intra-day trh s elektrinou.

O pripojení ponukovej oblasti SR k celoeurópskemu riešeniu pre intra-day hovoril na konferencii SPX 2022 Mário Turčík, vedúci rozvoja energetických trhov spoločnosti SEPS. Pripojením k projektu SIDC dôjde k náhrade explicitnej intra-day aukcie za kontinuálny matching. „Dúfam, že efekt (pripojenia sa k SIDC,- pozn. red.) bude podobný ako v okolitých krajinách, teda že sa zvýši likvidita obchodovania,“ poznamenal Turčík, podľa ktorého to bude vo výsledku závisieť aj od prenosových kapacít.

Mário Turčík zároveň počas diskusie pripomenul, že uzávierka pre cezhraničné obchodovanie v rámci slovenskej ponukovej oblasti SIDC bude 60 minút. Takúto povinnosť podľa neho stanovuje aj legislatíva a hoci existujú snahy jej o skrátenie, z pohľadu prevádzkovateľa by bola rizikom.

V rámci rozvoja SIDC sú z pohľadu OKTE dôležité dva projekty:

- Vzájomné obchodovanie rôznych produktov („crossproduct matching“ alebo „CPM“),

Cieľom je umožniť vzájomné párovanie produktov s rôznym časovým rozlíšením (15, 30 a 60 min.). Spustenie CPM do prevádzky pre všetkých členov SIDC je predbežne plánované na rok 2024. Tomu má predchádzať spoločné testovanie približne rok predtým. Harmonogram sa priebežne aktualizuje.

- Implementácia vnútrodených aukcií („IDAs“)

Zámerom je spustenie implicitného priebežného obchodovania bez ceny za kapacitu. Plánom je pre daný obchodný deň usporiadať celkom 3 aukcie v zadanom časovom rozlíšení. Spustenie IDAs sa očakáva v roku 2024, spoločné testovanie v roku 2023. Aktuálne sa analyzujú technické riešenia.